การปรับตัวของสามเณรชาวเขา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

AN ADAPTATION OF THE HILL TRIBE NOVICES : A CASE STUDY OF MAE TAENG WITTAYA PARIYATTITHAM SCHOOL, WAT NONG KONG, KHILEK SUB-DISTRICT, MAE TAENG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE.

พระกิตติกานต์ อินฺทปญฺโญ*
Phra Kittikarn Inthapanyo
E-mail: kittikan-inta@gmail.com
จรูญศักดิ์ แพง**
Chanroonsak Phaeng

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ 3 ประการ คือเพื่อศึกษาการปรับตัวของสามเณรชาวเขาโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อวิเคราะห์การปรับตัวของสามเณรชาวเขาโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่พบของการอยู่ร่วมกันของสามเณรไปแก้ไขและประยุกต์ใช้ต่อไป โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีนโยบายเปิดรับสามเณรชาวเขาเผ่าต่างๆ เข้าเรียนและพักอาศัยอยู่ในโรงเรียนและวัด โดยมีผู้อำนวยการ คณาจารย์ พระพี่เลี้ยง สามเณรรุ่นพี่ ผู้เกี่ยวข้องในวัดและโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติทาน ศีล ภาวนา อบรมให้ความรู้ ทั้งวิชาการ การ อ่าน พูด เขียน เพื่อช่วยส่งเสริมการปรับตัวอยู่ร่วมกันของนักเรียนสามเณรชาวเขารุ่นใหม่ที่เข้ามาทุกปี วิเคราะห์การปรับตัวการอยู่ร่วมกันของสามเณรชาวเขา ปัญหาและอุปสรรคของการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีสาเหตุมาจากสามเณรชาวเขามีความแตกต่างทางด้านภาษาพูด สังคมและวัฒนธรรมที่ต่างกันของแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นสามเณรชาวเขาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้และยอมรับในความแตกต่างและความหลากหลายของสังคมพหุวัฒนธรรม โรงเรียน วัดและครูอาจารย์มุ่งเน้นการให้ความรู้เรื่องการปรับตัวทั้งด้านภาษาในการสื่อสารด้วยการปลูกฝังให้นักเรียนสามเณรชาวเขาพูดจาภาษาไทยกลางได้ชัดเจน สุภาพ ไพเราะ ไม่หยาบคาย เคารพซึ่งกันและกัน ไม่แสดงกิริยาและวาจาดูหมิ่นผู้อื่น การอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบวินัย โดยสามเณรชาวเขาทุกคนมีน.ที่ที่ต้องปฏิบัติต่อโรงเรียนและวัด เพราะเป็นสถานที่ที่ให้ความรู้และที่อยู่อาศัย มอบหมายการทำกิจวัตรประจำวันที่พร้อมเพรียงกันในวัดและโรงเรียน เพื่อเป็นการฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมและเพื่อสร้างความสามัคคีความมีระเบียบวินัยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกัน

คำสำคัญ : การปรับตัว, สามเณรชาวเขา, โรงเรียนปริยัติธรรม

---

* นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
** อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the adaptation of the hill tribe novices of Mae Taeng Wittaya Pariyattitham School, Wat Nong Kong, Khilek Sub-District, Mae Taeng District, Chiang Mai Province, 2) to analyze the adaptation of the hill tribe novices of Mae Taeng Wittaya Pariyattitham School, Wat Nong Kong, Khilek Sub-District, Mae Taeng District, Chiang Mai Province, and 3) to study the problems and obstacles of co-existence of the novices in order to further modify and apply. Mae Taeng Wittaya Pariyattitham School, Wat Nong Kong, Khilek Sub-District, Mae Taeng District, Chiang Mai Province has a policy of receiving all different hill tribe novices to attend and live in school and temple. So the director, teachers, escorts, senior novices and those involved people in temple and school are good examples of morality, ethics. They lead new comer novices to practice charity, precepts and meditation and they teach academic knowledge, reading, speaking and writing in order to promote the adaptation of coexistence of new hill tribe novice students coming every year. The novices come from different ethnic groups with their own local dialects, different traditions, beliefs and cultural concepts. Adaptation to the coexistence under differences in many aspects is an important thing in casting ethics and morality of hill tribe novice students. The school focuses on moral education. In addition to teaching and learning activities, teachers will always emphasis on living with others and being a good friend to each other. Problems and obstacles of adaptation in coexistence in Mae Taeng Wittaya Pariyattitham School, Wat Nong Kong, Khilek Sub-District, Mae Taeng District, Chiang Mai Province are caused by local dialects, different traditions, beliefs and cultural concepts. Thus hill tribe novices need to learn and accept the differences and diversity of multicultural society. The school, temple and teachers focus on giving knowledge of adaptation of both language and communication. They teach novice students to use Thai, clear, polite, not vulgar language and respect each other; do not show modesty and verbal insults, to live together in a disciplined manner. All hill tribe novices are obliged to treat the school and temple, for these are places to educate and shelter. Students are assigned daily activities in both temple and school to teach them to learn living together in society and to create harmony, discipline, and solidarity.

Keywords: Adaptation, hill tribe novice, Pariyattitham School

บทนำ

สังคมปัจจุบันที่มีความแตกต่างและหลากหลายทั้งทางภาษา วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันจำต้องมีการปรับตัว ซึ่งเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการอยู่ร่วมกันจึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นระเบียบและมีความสุข ในขณะเดียวกันเมื่ออยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายและมีความแตกต่างก็ต้องมีความเคารพในอัตลักษณ์ การอยู่ร่วมกันของบุคคลที่มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งทัศนคติ ความเชื่อ อาจนำมาซึ่งความไม่เข้าใจกันได้ ดังนั้น การเรียนรู้การปรับตัวเพื่อยอมรับใน

ความแตกต่างและความหลากหลายของสังคม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ควรเรียนรู้ เพื่อการอยู่ร่วมกัน สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกันในรูปของกฎระเบียบ หรือกฎหมาย และมีคุณธรรม จริยธรรมในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การปฏิบัติตามคุณธรรมของการอยู่ร่วมกัน การเคารพกฎเกณฑ์ เป็นหลักการพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันของผู้คนในสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคมต้องอาศัยกฎระเบียบกติกาของสังคม ต้องเรียนรู้กฎกติกาของสังคม ต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาทางสังคม การอบรมคนให้เกิดการเรียนรู้กฎเกณฑ์และกติกา ของสังคม คือ การถ่ายทอดวิถีชีวิตวัฒนธรรม และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง การเคารพกฎเกณฑ์ การอบรมให้เรียนรู้ กฎเกณฑ์ของสังคมเป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำ เริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนถึงผู้ใหญ่ ในการเคารพกฎเกณฑ์ของ สังคม การเคารพซึ่งกันและในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเหมาะสม คือการ ยึดมั่นในสิทธิ เสรีภาพ และน.ที่และต่างปฏิบัติได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ย่อมอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข และก่อให้เกิดการพัฒนาและเจริญก้าวน.ได้ อย่างรวดเร็ว การเคารพซึ่งกันและกัน การปฏิบัติตนตามสิทธิของตนเองและผู้อื่นในสังคม เป็นสิ่งที่ช่วยจัด ระเบียบให้กับสังคมสงบสุข

ปัจจุบันในส่วนของกระทรวงศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอันดับแรก โดยจัดตั้งสถานศึกษาที่รัฐจัดให้มีการเรียนฟรีทั้งในส่วนของบุคคลทั่วไป และสำหรับพระภิกษุสามเณร เช่น โรงเรียนสงเคราะห์ชาวเขา โรงเรียนวัดตามโครงการพระจาริกโรงเรียนปริยัติธรรม ซึ่งเป็นการให้โอกาสอย่างทั่วถึงเพื่อให้เกิดคุณภาพของผู้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งผู้เข้ามาเรียนส่วนใหญ่ก็จะมาจากครอบครัวที่มีความแตกต่างทั้งทางด้านสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไป

ภายใต้วัฒนธรรม ความเชื่อ ภาษาพูด ภาษาเขียน ความเป็นอยู่และวิถีการดำเนินชีวิตภายใต้การปกครองของเจ้าอาวาส ซึ่งมีความแตกต่างของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ จึงจะต้องมีการปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมโดยไม่ให้ความเชื่อ วัฒนธรรม วิถีการดำเนินชีวิตเดิมมาเป็นอุปสรรค

ผู้วิจัยมีความสนใจถึงการปรับตัวภายใต้ความแตกต่างทั้งในด้านสังคมวัฒนธรรมรวมถึงการดำเนินชีวิตในสิ่งแวดล้อมภายใต้กฎเกณฑ์ที่มีแนวปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยสามเณรชาวเขาเผ่า ต่าง ๆ ที่กำลังศึกษาที่โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีการปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมกันอย่างไรมากน้อยเพียงใดและอะไรคือเหตุปัจจัยในการปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับกระบวนการอยู่ร่วมกันทางสังคม การจัดกระบวนการเรียนการสอนของสามเณรชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปรับตัวของสามเณรชาวเขาโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัด

หนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

2. เพื่อวิเคราะห์การปรับตัวของสามเณรชาวเขาโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่พบของการอยู่ร่วมกันของสามเณรไปแก้ไขและประยุกต์ใช้ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการศึกษาบทบาทน.ที่และการอยู่ร่วมกันเพื่อให้การรวบรวมข้อมูลในแต่ละด้านที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระยะเวลาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้วิจัยศึกษาจากสามเณรชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่กำลังศึกษาและพักอาศัยร่วมกันภายในโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 25 รูป

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะการปรับตัวและอาศัยในโรงเรียนภายใต้การมีพื้นฐานความเชื่อความคิด และวิถีชีวิตที่แตกต่างกันว่ามีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันได้มากแค่ไหน โดยเน้นการสัมภาษณ์ การแสดงความคิดเห็นมุ่งเน้นเรื่อง

1. การปรับตัวของสามเณรชาวเขาด้านสังคมและวัฒนธรรม

2. การปรับตัวการปรับตัวของสามเณรชาวเขาด้านการเรียนรู้

3. การปรับตัวของสามเณรชาวเขาด้านกิจวัตรในการอยู่ร่วมกัน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ศึกษาครั้งนี้คือ โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนที่ทำการสอนให้แก่สามเณรชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการพระธรรมจาริก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เปิดการสอนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 6 และได้รับอนุญาตจากกรมการศาสนากระทรวงศึกษาธิการมาตั้งแต่ พ.ศ.2541 เพื่อให้สามเณรชาวไทยภูเขาต่าง ๆ ที่มาเรียนที่มาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน

4. ขอบเขตด้านเวลา

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการศึกษาการปรับตัวบทบาทน.ที่และได้อยู่ทำงานร่วมกันในโรงเรียนเพื่อให้ได้รวบรวมข้อมูลในแต่ละด้านที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ผู้วิจัยจึงกำหนดระยะเวลาไว้ 1 ปี

สรุปผลการวิจัย

ในการปรับตัวเปลี่ยนแปลงตนเองให้ทันโลกทันสังคมอยู่ตลอดเวลา ไม่มีสังคมใดหยุดนิ่งกับที่ได้ เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาทุกคนก็ต้องการปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม มนุษย์เป็นสัตว์สังคมจะอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม มีความสัมพันธ์กันและสร้างวัฒนธรรมร่วมกันเพื่อยึดถือปฏิบัติ มีภาษาและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุงขึ้นมา เพื่อ

ความเจริญงอกงามในวิถีของการอยู่ร่วมกันและถ่ายทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่นภายใต้ภาษาและการปรับตัวร่วมกัน

สามเณรชาวเขาโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ กระบวนการภายใต้นโยบายรวมพวกที่รัฐบาลได้สนับสนุนส่งเสริมให้ประชากรชาวเขาเป็นคนไทยที่มีคุณภาพสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ช่วยลดช่องว่างความไม่เข้าใจระหว่างชาวเขากับประชาชนคนไทยจากการรับรู้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับชาวเขาอยู่เสมอ ปัจจุบันคนไทยส่วนมากมีโอกาสสร้างประสบการณ์ตรงกับชาวเขาให้กับตนเองได้ไม่ยากนัก ครอบครัวมีเงินก็จะให้ศึกษาโรงเรียนเอกชนหรือโรงเรียนรัฐบาลที่มีค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนการศึกษา ถ้าครอบครัวใดยากจนก็จะให้ศึกษาในสถานที่ศึกษาที่เรียนฟรี เช่น โรงเรียนสงเคราะห์ชาวเขา โรงเรียนวัดตามโครงการพระจาริก โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นวัดที่ให้โอกาสชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เข้ารับการศึกษาและพักพิงตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการพระธรรมจาริก โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น โดยทางวัดได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการจากมูลนิธิเผยแพร่พระพุทธศาสนาแก่ชนถิ่นกันดารในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จึงเป็นโอกาสทางการศึกษาของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในแต่ละปีเพื่อประสงค์จะศึกษาหาความรู้มาพัฒนาศักยภาพของตนและชุมชนให้อยู่ในระดับสูงต่อไปโดยเฉพาะปีการศึกษา 2560 มีสามเณรชาวเขาเข้าศึกษาและจำพรรษาในโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 90 รูป ภายใต้วัฒนธรรม ความเชื่อ ภาษาพูด ภาษาเขียน ความเป็นอยู่และวิถีการดำเนินชีวิตภายใต้การปกครองของเจ้าอาวาส ซึ่งมีความแตกต่างของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่บางเผ่าอาจคล้ายคลึงกัน และบางเผ่าอาจจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ความแตกต่างและความคล้ายคลึงนี้ เมื่อเยาวชนชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ได้ตัดสินใจที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองโดยการบวชเรียนที่วัดหนองโค้ง จึงจะต้องมีการปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมที่อยู่กับอย่างหลากหลายทางชาติพันธุ์ หลากหลายเผ่าพันธุ์ เพื่อให้เข้าสังคมแห่งการเรียนรู้ได้โดยไม่ให้ความเชื่อ วัฒนธรรม วิถีการดำเนินชีวิตเดิมมาเป็นอุปสรรค

จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเกิดความสงสัยว่าสามเณรชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่กำลังศึกษาที่โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีการปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมกันอย่างไรมากน้อยเพียงใดและอะไรคือเหตุปัจจัยในการปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับกระบวนการอยู่ร่วมกันทางสังคม การจัดกระบวนการเรียนการสอนของสามเณรชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตั้งไว้คือ

1.เพื่อศึกษาการปรับตัวของสามเณรชาวเขาโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัด

หนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

2.เพื่อวิเคราะห์แนวทางการปรับตัวของสามเณรชาวเขาโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

3.เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่พบของการอยู่ร่วมกันของสามเณรไปแก้ไขและประยุกต์ใช้ต่อไป

แบบระเบียบวิธีวิจัยประกอบด้วย ประชากรที่ศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ผู้วิจัยมุ่งทำการศึกษา คือ ผู้บริหาร คณะครู สามเณรชาวเขาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีจำนวน 25 รูป/คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) นั้นผู้วิจัยเลือกจากผู้มีบทบาทในวัดและโรงเรียน ได้แก่ เจ้าอาวาส พระสงฆ์ ครู ทั้งฝ่ายบรรพชิต และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าน.ที่ศูนย์พัฒนาชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่ เจ้าน.ที่ศูนย์พัฒนาโครงการช่วยเหลือชาวเขา เจ้าอาวาสของสามเณรชาวเขาในพื้นที่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) การสำรวจพื้นที่วิจัย โดยศึกษาการปรับตัวของสามเณรชาวเขาทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การเรียนรู้และกิจวัตรประจำวัน 2) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้คำถามซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด เพื่อให้โอกาสผู้ให้ข้อมูลได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้วิจัยได้อย่างใกล้ชิด 3) ผู้วิจัยมีโอกาสได้ร่วมเป็นอาจารย์สอนในโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา จึงมีการเก็บข้อมูลด้วยการจดบันทึก ถ่ายภาพ บันทึกเสียง เพื่อจะได้นำมาใช้วิเคราะห์ต่อไป 4) การสนทนากลุ่มย่อย มีการทำการสนทนากลุ่มย่อยกับสามเณรชาวเขาในโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา โดยเน้นไปที่การสนทนากลุ่มย่อยอย่างไม่เป็นทางการกับกลุ่มย่อยที่อยู่รวมกัน 5) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาของสามเณรชาวเขาในโรงเรียนตลอดจนการปรับตัวอยู่ร่วมกันทางด้านสังคมวัฒนธรรมและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับชีวิตความเป็นอยู่ของการปรับตัวอยู่รวมกันของสามเณรชาวเขาในวัดหนองโค้งและโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา 6) วัสดุอุปกรณ์ที่ผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล เทปบันทึกเสียง และกล้อง

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงจัดหมวดหมู่แล้วสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์

2. นำแบบสัมภาษณ์ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน พิจารณาความครอบคลุมเนื้อหา ความชัดเจนและความเหมาะสมทางภาษาของข้อความ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์อีกครั้งแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำเครื่องมือไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัยต่อไป

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง มีข้อมูลหลายส่วนที่ต้องการรวบรวมมาประกอบกันให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

อภิปรายผล

โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีนักเรียนสามเณรชาวเขาเผ่าต่าง ๆ มาเรียนและอาศัยอยู่มากมาย จึงมีความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมตลอดจนถึงประเพณีท้องถิ่นของแต่ละคนที่ต่างกัน ดังนั้น การมาอยู่ร่วมกันจึงต้องการปรับตัว เพราะสังคมและวัฒนธรรม สังคมมนุษย์แม้ว่าจะมีขนาดของสังคมหรือลักษณะเฉพาะของสังคมแตกต่างกัน แต่เมื่อกล่าวถึงโครงสร้างทางสังคมโดยทั่วไปหรือโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมเบื้องต้นแล้วทุกสังคมต่างมีองค์ประกอบสำคัญอยู่บนพื้นฐานสองประการที่สำคัญคือ กลุ่มสังคมและสถาบันทางสังคม การศึกษาในเรื่องโครงสร้างทางสังคมจะช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับสังคมในแง่มุมต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

การปรับตัวของสามเณรชาวเขาในโรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

โรงเรียนปริยัติธรรมแม่แตงวิทยา วัดหนองโค้ง ตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีนักเรียนสามเณรชาวเขาเผ่าต่าง ๆ มาเรียนและอาศัยอยู่มากมาย จึงมีความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมตลอดจนถึงประเพณีท้องถิ่นของแต่ละคนที่ต่างกัน ดังนั้น การมาอยู่ร่วมกันจึงต้องการปรับตัว เพราะสังคมและวัฒนธรรม สังคมมนุษย์แม้ว่าจะมีขนาดของสังคมหรือลักษณะเฉพาะของสังคมแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของสามเณรชาวเขา คือ กลุ่มคนที่หลากหลายภาษามาอาศัยอยู่รวมกันซึ่งคนเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์ หรือการกระทำโต้ตอบกันและกัน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ความสัมพันธ์ทางตรง เช่น การพูดจาทักทาย การทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนกัน และให้ความเอื้ออาทรต่อกัน เป็นต้น ดังเช่น มาล์ม และเจมิสัน (Malm & Jamison) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง วิธีการที่คนเราปรับตัวให้เป็นไปตามความต้องการของตัวเอง ในสภาพแวดล้อม ซึ่งบางครั้งส่งเสริม บางครั้งขัดขวาง และบางครั้งสร้างความทุกข์ทรมานแก่เรา กระบวนการปรับตัวนี้ เกิดขึ้นจากความจริงที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการและเราสามารถใช้วิธีการแบบต่าง ๆ ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการนั้น ๆ ในสภาวะแวดล้อมที่ปกติธรรมดาหรือมีอุปสรรคขัดขวางต่าง ๆ

ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยพบว่า ในทุกพื้นที่ซึ่งใช้ในการเก็บข้อมูลนั้น มีการขยายโอกาสทางการศึกษาจากระดับประถมศึกษา ไปถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว จากการสอบถามและพูดคุยกับชาวบ้านได้ทราบข้อมูลเพิ่มเติมว่า หลังจากเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว เด็กในครอบครัวที่ฐานะค่อนข้างยากจน มักจะไม่ได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งตั้งอยู่ในตัวเมือง เนื่องจากขาดแคลนทุนทรัพย์ เพราะต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในการเดินทางและต้องสิ้นเปลืองมากขึ้นอีกในกรณีที่ต้องเข้าไปอาศัยอยู่ในตัวเมือง ดังนั้น การสิ่งเสริมการบวชเรียนในกลุ่มเยาวชนที่ครอบครัวขาด

แคลนทุนทรัพย์ จึงมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในภาคสนาม ฮาวิกเฮิรสท์ (ธัญมาส วรงค์สิงหรา, 2547, น. 10 ; อ้างอิงมาจาก Havighurst, 1953 : unpaged) พิจารณาการปรับตัวในแง่ของการเรียนรู้งานตามขั้นพัฒนาของชีวิต เขามีความเห็นว่า พัฒนาการของชีวิตในแต่ละวัยนั้น บุคคลมีงานประจำวัยหรืองานประจำขั้นที่ต้องเรียนรู้ควบคู่กันไป ถ้าบุคคลสามารถพัฒนางานประจำวัยได้สำเร็จก็จะเป็นบุคคลที่มีความสุขและสามารถพัฒนางานประจำวัยในขั้นต่อไปได้อย่างสำเร็จด้วย ในทางตรงกันข้ามงานในช่วงวัยใดไม่ประสบผลสำเร็จจะทำให้บุคคลนั้นไม่มีความสุขและพัฒนางานประจำวัยในช่วงต่อไปได้ยากลำบาก การปรับตัวของนักเรียนสามเณรชาวเขาด้านการเรียนรู้เป็นไปได้ช้า ทางวัด คณะพระพี่เลี้ยงและสามเณรรุ่นพี่จะต้องมีการมอบหมายงานภารกิจภายในวัดและโรงเรียน ต้องมีการวางแผน การเตรียมการและดำเนินงานอย่างดี แบ่งงานกันทำอย่างมีระบบ ระบุความรับผิดชอบเรื่องการเรียนรู้การปรับตัวของสามเณร โดยคำนึงถึงความรู้เดิม ความสามารถและทักษะในการเรียนรู้ภาษาไทยสังคมและวัฒนธรรมร่วมกันของสามเณร ต้องมีการสื่อสารให้ชัดเจน สอนถึงความสำคัญของการปรับตัว การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน เน้นอบรมสั่งสอนเรื่องความรัก ความสามัคคี รู้น.ที่มีวินัย ไม่เอาเปรียบผู้อื่น อันจะนำไปสู่การปรับตัวตามเป้าหมายตามต้องการ

การปรับตัวของนักเรียนสามเณรชาวเขาด้านภาษาเป็นไปได้ช้าเพราะสามเณรนักเรียนชาวเขามีการใช้ภาษาท้องถิ่นของตนในการสนทนากับเพื่อน ๆ คณะพระพี่เลี้ยงสามเณรรุ่นพี่ครูอาจารย์จะต้องมีการมอบหมายกิจของเณร น.ที่ การเรียน ต้องมีการวางแผนและดำเนินงานอย่างดี แบ่งงานกันทำอย่างมีระบบ ระบุความรับผิดชอบเรื่องการเรียนรู้การปรับตัวของสามเณร โดยคำนึงถึงความรู้เดิม ภาษาไทยกลาง ความสามารถและทักษะในการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนต้องมีการสื่อสารให้ชัดเจนทั้งวาจาและลายลักษณ์อักษรรวมอย่างเต็มที่ บอกถึงบทลงโทษหากกระทำความผิด เน้นความสำคัญของการทำกิจวัตรประจำวันโดยพร้อมเพรียงกัน เช่น การตื่นนอน บิณฑบาต ฉันเช้า ทำเวร ไปเรียน ทำวัตรสวดมนต์ไปจนถึงการจำวัด เพื่อความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะภายใต้การปกครองของวัดและโรงเรียน อันจะนำไปสู่การปรับตัวตามเป้าหมายตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ โรเจอร์ส (จุมจินต์ สลัดทุกข์. 2543, น.16 ; อ้างอิงมาจาก Rogers. 1972, น.108) ผู้นำทฤษฎีว่าด้วยตน และทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลาง เขาได้พิจารณาการปรับตัวในแง่ของการปรับตัวภายในตนเองโดยเขาเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนเป็นศูนย์กลางของประสบการณ์ต่าง ๆ รอบตัวซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่วนหนึ่งของประสบการณ์ที่บุคคลได้รับรู้และมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมทั้งการประเมินผลจากการมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดตัวเรา (Self) หรือ “โครงสร้างของตน” ขึ้นมาเป็นการรับรู้เกี่ยวกับตนในด้านต่าง ๆ เช่น บุคลิกลักษณะ ความ สามารถของตน บทบาทต่าง ๆ ของตนในการเกี่ยวข้องกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ทัศนคติและค่านิยมต่าง ๆ ของตัวเรา ประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับจึงมีส่วน

สำคัญในการกำหนดบุคลิกภาพ ของบุคคลให้แตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนจะเข้าใจและรู้จักโลกส่วนตัวของเขาได้ดีที่สุด บุคคลที่ปรับตัวได้ คือ บุคคลที่เป็นตัวของตัวเอง เข้าใจและยอมรับตนเองและผู้อื่นรวมทั้งสามารถรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความ เป็นจริง นำประสบการณ์นั้นมาจัดให้สอดคล้องกับโครงสร้างหรือบุคลิกลักษณะของตนอย่าง ไม่ขัดแย้งหรือบิดเบือน จะมีการรับรู้และความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก ส่วนบุคคลที่ปรับตัวไม่ได้ จะมีความขัดแย้งระหว่างความคิดเกี่ยวกับตนกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาใหม่อย่างมาก ทำให้เกิดความตึงเครียด วิตกกังวล สับสนไม่แน่ใจ สูญเสียความเป็นตัวของตัวเองและมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนจะเป็นไปในทางลบ

จากความคาดหวังที่สังคมอยากให้วัยรุ่นและเยาวชนได้ประพฤติปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ประเด็นสำคัญอยู่ที่การสร้างความตระหนักให้กับเยาวชนได้ทราบว่าการปฏิบัติตนแต่ละด้านนั้น ควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะนำไปสู่ความคาดหวังได้และจะต้องได้รับความร่วมมือระหว่างบ้านโดยเฉพาะ พ่อ แม่ และครูที่โรงเรียน ซึ่งจะจุดประกายของการปฏิบัติตนของเยาวชนได้เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับ หัทยา สารสิทธิ์ (2541, น.27) ได้ให้ความหมายคำว่าวินัยไว้ว่า หมายถึง ระเบียบ แบบแผน กฎเกณฑ์ข้อบังคับที่กำหนดขึ้น ในสังคมหนึ่ง ๆ อันเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคมเพื่อใช้เป็น หลักหรือแนวทางในการปฏิบัติของบุคคลในสังคมให้เกิดความสงบสุข เพราะเยาวชนส่วนใหญ่มีปัญหาหลายอย่างที่ตนไม่สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้ด้วยตนเองเพราะไม่มีวินัย ชี้แนะแนวทางการแก้ไขหรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นโดยการคิดที่ขาดการยั้งคิด เช่น ติดยาเสพติด ติดเกมส์ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ไปหาความรุนแรงของเด็กและสตรี ค่านิยมความทันสมัยตามโฆษนาตามสื่อต่าง ๆ เยาวชนเมื่อประสบพบเจอกับปัญหาต่าง ๆ ส่วนใหญ่มักปรึกษาเพื่อนเชื่อเพื่อนเพราะคิดว่าเพื่อนเป็นที่พึ่งให้แก่ตนได้ทั้งหมดเป็นความคิดที่ผิดความจริงแล้วเมื่อเกิดปัญหาคนที่ควรไปขอคำปรึกษาคือ พ่อ แม่ เพราะพ่อแม่เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเรามากที่สุดและสามารถให้คำปรึกษาได้ทุกเรื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนเรื่องงบประมาณและให้ความรู้เรื่องวิชาการตามมาตรฐานการศึกษามีหลักสูตรมาตรฐานในระดับมัธยมศึกษาแก่โรงเรียนปริยัติธรรมให้มากขึ้นและครอบคลุมทั่วถึงทั่วประเทศ

2. โรงเรียนควรมีการอบรมสั่งสอนเนื้อหาวิชาการทั้งแผนกบาลีและสามัญศึกษาพร้อมทั้งเน้นการสอนเรื่องภาษาพูดเป็นภาษาไทยกลาง และบอกเหตุผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและแก้ไขพฤติกรรมให้ถูกต้องเพื่อเป็นการพัฒนาและปลูกฝังให้นักเรียนสามเณรชาวเขาได้เรียนรู้ด้วยตนเองการทำกิจวัตรประจำวันที่พร้อมเพรียงกันในวัดและโรงเรียน

3. ครูอาจารย์ควรเน้นการสอนภาษาไทยกลาง ภาษาของแต่ละท้องถิ่นถึงแม้จะคล้ายกัน แต่ต่างกันตรงสำเนียง จะสื่อสารกันได้ถ้าพูดถึงเรื่องการใช้ภาษาในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่กำลังเติบโตมาทุกวันนี้แล้ว เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง เพราะความเจริญที่เข้าไป

ไม่ว่าจะด้วยเรื่องการศึกษา เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนสามเณรชาวเขาพูดจาภาษาไทยกลางได้ชัดเจน สุภาพ ไพเราะ ไม่หยาบคาย รู้จักวางตัวให้เหมาะสมกับสมณะสารูป ประกอบกิจวัตร กิจของสงฆ์และใช้ชีวิตประจำวันร่วมกันอย่างสันติสุข

4. วัดและพระพี่เลี้ยงควรให้ความรู้เรื่องการปรับตัวของสามเณร โดยคำนึงถึงความรู้เดิม ภาษาไทยกลาง ความสามารถและทักษะในการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียนต้องมีการสื่อสารให้ชัดเจนทั้งวาจาและลายลักษณ์อักษรรวมอย่างเต็มที่ บอกถึงบทลงโทษหากกระทำความผิด เน้นความสำคัญของการทำกิจวัตรประจำวันโดยพร้อมเพรียง

5. ครอบครัวควรเน้นการสอนภาษากลาง เพราะสังคมไทยเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ทำให้พ่อแม่รุ่นใหม่ไม่ได้ซึมซับเรียนรู้ในเรื่องทักษะของการเป็นพ่อแม่ที่ดีตามสังคมเมือง การศึกษาไทยก็เน้นการสอนเพื่อไปประกอบอาชีพ การอบรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมถูกผลักให้เป็นภาระของสถาบันอื่น

แหล่งอ้างอิง

กันยา สุวรรณแสง. (2536*). มนุษย์สัตว์สังคมที่อยู่ร่วมกับผู้อื่นการกระทำใดที่เป็นแก่ตนเองแล้วก็ต้องไปตามแนวคิดของสังคม.* สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2562, จาก https://www.thesis.rru.ac.th/files/pdf/1185937620

มาล์ม และเจมิสัน (Malm & Jamison). *การปรับตัว.* สืบค้นเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2562, จาก https://sites.google.com/site/.../bth-thi-3.../3-1-khwam-hmay-khxng-kar-prab-taw

โรเจอร์ส (จุมจินต์ สลัดทุกข์. 2543). *ผู้นำทฤษฎีว่าด้วยตน และทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลาง.* สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2562, จาก https://www.bloggang.com/mainblog.php?id=psychologist&month=17-11

ลักขณา สริวัฒน์ (2544). *ความหมายของการปรับตัว.* สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2562, จาก https://sites.google.com/site/educationalpsychology2555/bth-thi-3-khwam-taek-tang-taela-bukhkhl/3-1-khwam-hmay-khxng-kar-prab-taw

หัทยา สารสิทธิ์ (2541). *ความหมายวินัย.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์). สืบค้นจาก http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2553/2268